

40  
ՔԱՐՔԱ

# Հանրային Էքսպրես

40  
ՔԱՐՔԱ

Սահմանափակ բաժնի 60 շաբաթ

Խառնուրդի 60 »

Շաբաթական 60 »

Սահմանափակ  
ԳԱՐԱՊՈՅՏ Գ. ՓԱՆՈՍՅԱՆ  
Մ. Քառասուն և երեք հարյուր 117  
Շիշլիի Քեաղցողական ճառագայթների  
Direction du journal  
MANZOUMEI EFKIAR  
Chichli, Grand'Rue de  
Kiathané N. 417

مطبعة وادارہ خانہ  
نیشلیہ کاغذخانہ جادہ سندھ واقع ۱۱۷  
نومرولی محلہ

نظروا فکار  
صاحب امتیاز و مدیر مسئول  
مرویت یار نویشان

## ԻԽԹԱՐԸ ՄԱՌԵՍՈՒՍ ՎԵՐԵՃԱ

Ինքնակապիտալի բաժնի 60 շաբաթ  
Ինքնակապիտալի բաժնի 60 շաբաթ  
Ինքնակապիտալի բաժնի 60 շաբաթ

## ՍՈՐԵՆԵՐԱՅԻՆԱԿԱՆ

Սորեներային Կառնային Կառնային  
Սորեներային Կառնային Կառնային  
Սորեներային Կառնային Կառնային

Սորեներային Կառնային Կառնային  
Սորեներային Կառնային Կառնային  
Սորեներային Կառնային Կառնային

## ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ ԴՆԵՍԻՆԵՆ

Ինտերնական Դնեսինեն  
Ինտերնական Դնեսինեն  
Ինտերնական Դնեսինեն

Ինտերնական Դնեսինեն  
Ինտերնական Դնեսինեն  
Ինտերնական Դնեսինեն

## Ի Լ Ա Ն

Ի Լ Ա Ն  
Ի Լ Ա Ն  
Ի Լ Ա Ն

## ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Թեվճիհատ  
Թեվճիհատ  
Թեվճիհատ

## ՆԸՇԱՆ

Նըշան  
Նըշան  
Նըշան

Նըշան  
Նըշան  
Նըշան

## ՏԱՆԻՆԻՍԵՆ

## ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ ՕՐԱԿԱՆՈՒՄԻՆ ՏՈՒՐ

Ինտերնական Դնեսինեն  
Ինտերնական Դնեսինեն  
Ինտերնական Դնեսինեն

Ինտերնական Դնեսինեն  
Ինտերնական Դնեսինեն  
Ինտերնական Դնեսինեն

Ինտերնական Դնեսինեն  
Ինտերնական Դնեսինեն  
Ինտերնական Դնեսինեն

Ինտերնական Դնեսինեն  
Ինտերնական Դնեսինեն  
Ինտերնական Դնեսինեն











սերերը Մանգուսմէմիզէ գարշը, հէր չէտի աչքը վէ սողորու եագարագ միլլէթիմիզին շտուսուսուս պիր բարալըգ իթմէքաէ տիր օ տիրէք- տէ իմիշլէր . ածապա մէրդուսար սաեիր զագէթալարտա օգուսան վէ ուտտի մէգէլլէթ օլան հալլէ րի կէօրմէքտէ աէկիլմի տիրէր . վէ եախօտ քէնտի ագըլարընճա զագէթալար եագմասալար աախի . մէկէրշի Էօլլէ շէլլէր կիզլի գալ- լապիլլէրէր մի . ալէմին գուլալը եօգ մու տուր . մէկէրշի մըգըտդ չու վալա կիրէր մի . բէք ալէա իլթէ չիմտի Մանգուսմէ հէր հալատիրի սաեիր զագէթալարտան ալարագ եագըեօր . վարսընլար մէմուսն օլ- սուսն օր . լաքին չու աթիտէ պէ- եան իտէնէկիմիզի եանի պու բաղար իրթէսի կիւնի չըգան իրկսնպիօն տաքի իքի գըթա էսէֆաւիզ հա- վատիլլէրէն տիեէնէքլէր . շէօլ- լէ քի . վարսաւա մատաղէլ Յը- բազէր իսմինտէ պիր ինկիլիզ գա աընը Հայ միւհլմաճինինէ . խայրաթ օլարագ եթ վէ էթմէք հիմմէթ իթ մէքտէ իքէն . Հինտիսմանտա գու- հուրա կէլմիշ օլան գըթլըգ սէպէ . պիւտէն . մէգըլլէր իտէնէնին մըգ- տարընընթէնգիլինէ տաեիրպիր էմր ու իթալիսթ ալարընտան . եէվ միեէ տաղըմտըղը 30 օգգա էթի 25 օգգա եան ինտիրտիկի կիպի . ա- տաւ պաշընա . պիր թագըմ պիշա- բէլէթտէ կիւտէ պիրէր օգգա էթիլլէք վիրմէքտէ իքէն եարըմլար օգգա վիրմէկէ պալլտմըլ տըր .

Մէրգուսման իեանէ ալմագ տա օլանլարտան պալլար . պիրիւմի- սիլիզնէ եարմըլարտըր . միւմաիլէլ հա մատուաղէլ Յիւաղէրէ պիր վէքթուպ եագարագ իէհտիտէր իթտիքտէն եանի գօրգուլար վիր- տիքտէն պաշգա . հալթա բէնէն րէլէրին տախի թաշլարըլար . վէ գալլալար չըգարմըլարտըր . պու նուս իւգէրինէ բօլիպէր եէթիմիշ- լէր . սէքթըլի մասպուս իսիլմիշ վէ աէօրթ քիշտէֆէնա սուրէթտէ տա եագ եէմիշ օլտուղուտան խաս- թալաւարագ եալթագա տիւշիւշ- լէր տիր . վէ հալթա մէրգուսման տէն պիրի քի իսմի երանս իմիշ . բէք ֆէնա պիր հալաէ իմիշ . շաշիանը թէլէնէքիւր տիր քի . մատաղէլ Յիւաղէր իշ պու հալտէ իքէն տախի ինտիլիէթ իտէրէք . կիտիպ հէմ մասպուս տաքիլէրի գի- եաթէթ իթմիշ . վէ հէմտէ իեանէ- լէր հիմմէթ իլլէմիշ տիր .

Մանգուսմէմիզէ պուլուսան վէ նաւուսուսուս թանրեան Հայ մուհաճիլլէր . մէգըլլէր չիքին վա- գըլտան տօրաեք գիեատէսիլլէ պէ եանը էսէֆ իլլէմիշլէր տիր .

Թըպըր պուսան մանէնտ բէք չի- քին պիր հալտէրուսուսուս գուգու պուլուս վէ քէգալիք բօլիս ճէլպի նէ իւզուս մէօրիւլէրէք էօնիւ ա լընմըլ տըր . շէօլլէք պաղը արըրգ տէլիզ անլըլար . ինկիլիզ գաաընը մատաղէլ Լօնկտան ալըղլը իշ իս թէեիպ գապուլ օլուսմատըլարըն տա կիտիպ միւմաիլէլ հաաաանիեանէ ալմագ տա օլան եիւզ նէֆէրտէն գիեատէ թաշլարըլար թահրէք ի- լէ պու իեանէ աղար տիեէրէք թէ շէքթիլլէր իթտիրտիքտէն պաշգա . հէմ ճէպրէն գիեատէ իսթմէկէ գալըլտըրմըլար վէ հէմտէ նա- մուսա թօգուսուս լագըրտըլարտա պուլուսաւուսուս լար տըր .

Մանգուսմէմիզէ թագալիս իտէն նա տանլար . պուլուսըր օգուսուսալա- րընտա . ագգա սէրլէր սաեէսին- տէ միլլէթիմիզին շան ու չէրէֆի- նին արթմըրընը կէօրմէլի վէ գիեա տէսիլլէ մէմուսն վէ մէսրուլ օլ- մալր տըրլար .

## ԱՍԳԱՍԻՆ

### ԵՍԷՖԱՍԻՆԶ ՆԱԼԼԵՐ

Կէշէն բէնչէնպիհ կիւնքի Բիւզան գիոնտա Մըսըրտա պուլուսան մու- հաճիլ Հալլարըմըլըն պաղըլարը- նըն ալլէաղը մէգմուսէլէրինէ տա- եիր քէրէ իտիլէն իքինճի պիր մէք թուպու օգուսուսալարտա . էվ- վէլլէրինտէն գիեատէ էսէֆ իլլէտիք . չիւնքի մէգըլլէր մէքթուպ գաթէն բէք պաաիլ թէէսսիւֆ օլտուգ տան պաշգա . սիկէր օնա մանէնտ մէք րուհ հալլէրէ ինտանագըղա տա- խի պիլիզ մէգպուր իլլէմիշ տիր . շէօլլէ քի . մէգըլլէր մէքթուպու օգուսաղտան պիր իքի կիւն էվլէլ . րիվաեէթ նէվիտէն օլարագ . տօս- թուսն պիմինտէն . վարսաւա պու- լուսան Հայ մուհաճիլլէրինտէն օ- լու պաա . քէնտիլէրի իեանէնէ շա- եէթէ կէօրմէքտէք . սաեիր պիր շօգ միւհլմաճ հալլարտա իեանէլէր հիմմէթ իլլէմէքտէ օլան . վէ մի- լէլի էնէնէպիլիէտէն պուլուսան սէ- վապ աահիպէսի պիր գաաընա կի- տէրէք(1) . վէ նէգաթէթ ու թէրպիլ- եէնէ մուղաեիր հալ ու հալթէքթի- լէրէ ճիւրաթ իտէրէք իեանէ իս- թէտիլլէրինտէն . միւմաիլէլ գա- տընըն . հիւքիւմէթի մասէլլիւէնէ միւրաճաաթ իլլէ բօլիսլէր ճէլպի նէ իւզուս կէօրտիւկիւնիւ . վէ մէրգուսման հալլարտան պիր գա- շէֆէլլիլին տաեագալա տէֆ իտիլ- մէլլէրինէ մէգպուլիլլէթ հաալ օլ- տուղուսու իշիթմիշտիթ լաքիլլալ- րէթի միլիլիէմիզէ բէք թօգուս- տուղուսան ինտանագ իսթմէմիշ իտիք . հալպու քի . շու աթիտէ- քի Մըսըր մէքթուպու . մէգըլլէր վագընըն տախի սահիհ օլմաթ իթիլմալինէ պիւշիւք պիր թագ- վիլլէթ վիրմիշ . վէ սօնրաաանտա մէգըլլէր չիքին վագընըն տախի սահիհ օլտուղուս անլարըլար տըր .

Պիր էհալիտէ ալլէաղ պօղուգ- լուղուսան իլլէրու կիթմէսի . պիր բարշա էթին գուրտալըպաա գօգ- մաեա պաշլարմասրան պէնգէր . մաա- գալլահ պիր քէրէ իշ էօլլէ պիր հա լէ կէլտիլլինտէ էկէր տէրհալ տէֆի շարէսինէ պագըլաաղ իտէ . հէր սանիլլէն սլար կիտէր . հէր նօգ- թաընա եաեըլըր . պիւսէն ալլէլէ էկէրի հէր շէլլաէն էվլէլ . վէ գի- եատէ միլլէթիմիզին էթիլմիշ օ- լան ալլէաղ պօղուգլուղու թօ- խուսուսուս մասվընա շալլըլը- մաղ . վէ պիր մուվաֆֆաթըլ- եէթ հաալ օլմաթ իտէ . աղ վագըլթան հէր գըսմընը վէ հէր թարաֆըր իսթիլա իտէրնաալ քի մալթէսսիւֆի աղիմ ալլէալէթի- րիտէ կէօրիւլլէքտէ աիր . իշիթ- տիլիլիլլէ կէօրէ . պիր մասէլլ- տէ պագը անաըլլաթլէր . եանի էվհամ սահիլպի օլան Հալլար . հա- լէա քէնտի պուսալալըլարըն- տան վող կէլմէտիքտէն պաշգա . արթըր պիրպիլլէրինի տլտաաա պիլլէնէք գաաար եալաաաա պու- լաաաաղլարընտան . պիր պիրիլլէ գաաըր պուղը ուղիւրուտէթ կէօս- թէրմէկէ գալըլըլալար . արալա-

(1) Շու եօգարտա օգուսան չի- քին հալլէրի պիլ Բիւզանքիւն .

բընտա պիւշիւք պիր միւհաալլէ գուհուր իթմիշ . միւհաալլէտէն թահգիլ ու աաալթիլլէր սօղմուշ . վէ անտէնտէ պիր տաեագ բաթըր թըսր մէլտանէ կէլտիլլինտէն . հիւ- քիւմէթի մասէլլիլլէնին էլթիլլէ- սինէ մէգպուլիլլէթ հաալ օլմաղ- տուր . լաքիլլէ տաեաղըն գիեատէսինի էլթիլլէ օլան պիր միւհաալլէ էա- խօտ միւհաալլէ վէ միւհաալլէ աղգա- սէր . արգաաաալարընտան գօրգ- տուղուսան . հիւնի իսթիլլէաղ- տա . քիլաէտէն տալաւ եօգտուր տիեէրէք սիւքիւթի իթթիլլէաղ իլլէմիշ տիր .

Պու պուսալա թագըլմընտան . հա- լէա էվրոքաաա տախի պուլուսուպ վէ աճըլտան պիրպիլլինէ գաաըր « Էնէն սէպէպ օլտուսն վէ եախօտ սիկ սէպէպ օլտուսն » տիեէրէք սիլթմէլէր իլլէմէքտէ օլտուգ տան պաշգա . հալէա տա պու թարաֆ- տան պիր եօլմու կէօրտիլլէրինտէ . տէրհալպուլլալ եանալըպ թէհտիտ լէր կէօլթէրէք բարալար գօ- բարմաեա շալլըլաղտա իմիշլէր . նաալլ քի շէնտ հալթա մուգաա- տէմ Փարիստէ պուսուսն պիր էմ- սալի կէօրիւլտիւկիւնիւ իշիլթմի- շիլ տիր .

Իլթէ զիքիլինի կէշտիլլիլլիլլ Մը- օրը մէքթուպուսուսն պիր գա- ճիւլլէսի .

Երանիլլէ Թաաաա . Ընդհո- ղուլլ Ստեանպաեա բաշան գիտալի ինէր Հայերէն լեզուի և Բիւզան- դիոն կարգալով տեղեկութիւններ ոտանտը աւէն խնդրոց մասին եւ գարմանին հոգ տանէր . քանզի գուրի գաաուելով հայերէնագի- տութեան և աղագալին օրէնքներէ նաեւ անմատչելի ժողովրդեան աղգալին գործոց մասին իր ծա- նօթութիւններն կը ստանայ այն պիւի ֆրանսագէտ անձնաւորու թիւններէ . որոց համար կանգած կը յայտնուի թէ նորա վատահո- լիւնը շարաշար գործածելով ճըլ- մարտութիւնն ընդհանրապէս ըս- քողեալ և շինչն ոսկեզօծեալ կը ներկայայնեն իրեն . եթէ ոչ ճիգ- րան վաշա աղիւս անձ մ'է եւ վերջերս Հայ գաղթականացու մա- սին ունեցած հոգածութեամբը գովութեան արժանի . հանգիսա- ցած է .

Ելըլսիլլէ թէ Աղեքսանդրիոյ Երկսեւ վարժարանաց աղջկանց մասն այս շարթու բացուել . սակայն տղայոց մասը տակաւին փակեալ կը մնայ . Ուսուցիչք . ընդ- որս նոր տեսուչը . մի քանի ամիս ներ հանգիստ վիճակ վայելցին ստանալով իրենց ամսականները . կը տեսնէք թէ ամէն ուսուցչի բոլիտը միեւնոյն չէ . . . կը փախալինք որ ժամ առաւ տղա- յոց մասն ալ բացուի և Պ. Ասքա- նաղ ալ տղայոց մասին մէջ տը- դիւնք ի հանդէս բերէ ի քոհու- թիւն անդուսն աղգալինց . քոհ- վերջին տարիներս շնորհակալ մը նաալած են աղջկանց վարժարանի մասին . ինչպէս անցեալ տարի ու- թիշ թերթերու մէջ կարդացած էինք և այս անգամ ալ հաստա- տեցինք ծնողներէն .

« Գաղթականաց մեծագոյն մա- սը թէ աստ և թէ Աղեքսանդրիոյ կը շարունակեն իրենց անգործ կեանքն ալիպէս . ինչպէս նկատու- ցած է ինք նախորդ նամակաւ և շատեր իրենց խուլվալոյց բնաւո- րութեամբ և զեղծ վարք ու բար- քով սկսած են զգուսնք պատճա- րել հոգաաար մարմիններու . Բիւշ պիտի ըսէք եթէ իմանաք թէ այս օրեր Աղեքսանդրիոյ ստորնագոյն և գարշիլի հանքատուներու տե- րերը . գանգաաաղիլը զրկած են տեղուսն թաղ . Խորհրդոյ՝ գապ- լու իսմալը ծայրայեղներն . . . երեւակայեցէք թէ այդ սրիկա ներս այն կոյանոցներուն մէջ ինչ աստիճանի հասուցած պէտք է լինին խալաաաալլութիւններն՝ որ այսպիսի գանգաաաեիր տեղի կու- նենան .

Մեզ սոսկում կը պատճառէ մը տաճելն իսկ թէ այս ընթացիկ հե- տեւանքը գորհուրելի պիտի լինի- երբ միանգամ մուս գտնէ իրենց մէջ գաղիական և ալ գարշիլի ախ- տերու համաճարակը . Մեծ ցաւ- կղզանք նաեւ խորհելով թէ այս մարդոց ընտանիքներն իրենց եր- կիրներն ինչ վիճակի մէջ կը գըտ- նուին և ասոնք այս աեղ ինչ վի- ճակի մէջ փոխանակ որ և է աշ- լաաաալթեալ քիչ մը ստակ չա- հելով իրենց կարօտ ընտանեաց օգնելու՝ ահա այսպիսի անաաա- կութեան մէջ շարաշար կը վառենն իրենց քով գտնուած գումարներն և միւս կողմանէ կը մասնակցին աղքատաց յատկացեալ հացին ձե- ւաաալով իրենք զիրենք կարօտ աղքատներ . . . ինչպէսուս ասոնք այս մարդակերպ հրէշներուն .

Մենք կը կարծենք թէ այս ա- մէն անտեսութիւնը այնքան ծա- տալ չէին գտնէր՝ եթէ Յանձնա- ժողովներն սկիզբէն չափազանց թոյլ չի շարժէին և դիւրութիւն ներ չի չաալլէին . պէտք էք ընտ- լութիւն ընել սուս աղքատներ- րուն և ճշմարիտ աղքատներուն մէջ . ալք բան եթէ սկիզբէն չի կըցան կամ չէին կընար ընել . գէթ յետոյ ընելու էին . որովհետեւ հանգանակութեանց մասնակցող աղգալիլլեր և օտարք տեսնելով ի- րենց տուած դրամներուն նպաս- տակին գործածութիւլ գոհ պիտի ըլլային . միւշդեւ ալ մի կըսուի թէ շատեր գալթականցած են տես- նելով և լսելով անկարգութիւննե- րն . եւ անա այս իսկ պատճա- րաւ է որ անցեալ շարթու մէջ ինչպաստ աղքատ գաղթականաց արարներն ներկայացում մը տըր- ուեր է Աղեքսանդրիոյ մէջ Դա- մասկոսի աաալլաաաղ խուսի մը անձնուէր զոհողութեամբ՝ բայց հասարակութեան կողմէ սպաս- ուած քաշալթութիւնը չէ գաեր գանազան աաալթութեամբ . որոց մին ալ սա է թէ հանգանակեալ գումարներու քանակութեան եւ անոնց գործածութեան մասին հա- սարակութիւնը միւշիւ ճարդ գուրի մնալած է որ և է ծանոթութեան . Այս ամենուն վրայ կը հրաւիրէք Պատ . Յանձնաժողովոյ ուշադրոյն թիւնը .